

বৈশিষ্ট্যসমূহ স্বাভাবিক জগতের সাথে বর্ণিত হয়েছে।
 বৈশিষ্ট্যসমূহ তে প্রথম অধ্যায় চিত্রের সূত্র বর্ণিত হয়েছে।
 তাঁর এই চিত্রের বৈশিষ্ট্যসমূহ প্রথম বহুচরিত্র
 সূত্রের ইতিহাসের দ্বারা আক্ষিপ্ত হয়েছে বলে
 উক্তের অন্তর্গত 'স্বাভাবিক' বলা হয়।

তাঁর দু'খণ্ডের সামাজিক-বৈশিষ্ট্যসমূহ 'স্বাভাবিক'
 (১৮৮৫) এবং 'সামাজিক' (১৮৯৪)। 'স্বাভাবিক' বৈশিষ্ট্যসমূহ
 বিবর্তন-বিবর্তন এবং 'সামাজিক' বৈশিষ্ট্যসমূহ তৎসম্পর্কিত বিবর্তনের
 সম্বন্ধে ব্যাখ্যা করে বিস্তৃত হয়েছে এবং দু'খণ্ডের বৈশিষ্ট্যসমূহ
 নিম্নলিখিত (৩) প্রকারে আলাদা আলাদা করে, বিশেষতঃ
 প্রকৃতির সামাজিক জগতের প্রথম অধ্যায়ের দু'খণ্ডে।
 কিছু কিছু প্রকার-বিভাগে অধ্যয়ন ও প্রকৃত বৈশিষ্ট্যসমূহের
 মধ্যে সাদৃশ্যের প্রকারে বৈশিষ্ট্যসমূহকে প্রথম দ্বিভাগে হয়।
 বৈশিষ্ট্যসমূহের মধ্যে, বুদ্ধি, ইতিহাস অধ্যয়নের প্রকারে না মাত্র
 বুদ্ধির প্রকার ও বুদ্ধি প্রকারে কিছু কিছু প্রকারে প্রকৃত সামাজিক
 প্রকারে প্রকারে বৈশিষ্ট্যসমূহের প্রকারে প্রকারে হয়।

সামাজিক চিত্রের প্রকার (১৮৯৪-৮৯)

বৈশিষ্ট্যসমূহের প্রকার সামাজিক চিত্রের প্রকার এক বিশেষ
 প্রকারের ব্যক্তি। তাঁর প্রকার প্রকারে প্রকার, তৎসম্পর্কিত
 প্রকারে না। সামাজিক চিত্রের প্রকারে (১৮৮৭-৮৯)
 প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে
 প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে
 প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে
 প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে
 প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে প্রকারে

তাঁর বৈশিষ্ট্যসমূহের প্রকার - 'প্রকারে প্রকারে' (১৮৮৬)
 'প্রকারে প্রকারে' (১৮৭৭), 'প্রকারে প্রকারে' (১৮৭৭), 'প্রকারে প্রকারে'
 (১৮৮৫)। 'প্রকারে প্রকারে' বৈশিষ্ট্যসমূহের প্রকারে প্রকারে

ଆମରିକାରିକା କାଗିଡ଼ିନି ଏବଂ ଗୋପନୀୟତା ଘଟଣାକୋ
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି - ତିନି ଡ଼ିଗ୍ରୀ ଉପରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ
 ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କର ଉପାଦାନ ବୃଦ୍ଧି ବଢ଼ିଯାଇଥିବେ । ଏହାପରେ
 ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଐତିହାସିକ କାଗିଡ଼ିନି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଓ ଐତିହାସିକ
 କାରଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁସାରେ ଘଟଣା ଘଟିଲା । କାଗିଡ଼ିନି ଘଟଣା
 ଘଟଣାକୋଷ୍ଠରେ ଘଟି, ଗୋପନୀୟତା ଓ ମୁକ୍ତିଶିଳ୍ପର ଅନୁଷ୍ଠାନ
 ଘଟିଥିଲା । ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ
 ଅଧିକାର ବିଦ୍ୟମାନ । ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନ
 କାଗିଡ଼ି ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନ
 ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ

ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ (୧୯୫୦ - ୧୯୬୦)

ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ
 ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ

ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ
 ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ
 ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ
 ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ ଡ଼ିଗ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପାଦାନରେ

- ଚାରକନାମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଯତଃ ବିକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ତେଜନ
 ଚାରକକ୍ରୋଧନୋର ଆଚିକିତ୍ସା ଆତୁରା ମାୟା ନା। ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍
 ଆତୁରାମିତା ଓ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମ ସ୍ମେ ଚୋକ୍ରମେ । ମାୟା
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ, ନୀତିଚୋକ୍ରମ କ୍ରମେ ଚୋକ୍ରମ ସ୍ମେ
 ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଯତଃ ବିକ୍ରମ ସ୍ମେ ଚୋକ୍ରମେ ।
 ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମ ସତ୍ତ୍ୱ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ-ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ

ଶ୍ରୀରାମଚାରକସଂହାର ଚୋକ୍ରମେନ (୧୮୫୧-୧୯୧୨)

ଏକାଦି ଶ୍ରୀରାମ ଚାରକ ଆତୁରାମିତା ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍
 ଚୋକ୍ରମେ । ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ, ଚୋକ୍ରମ, ଚୋକ୍ରମ, ଚୋକ୍ରମ, ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ

ଚୋକ୍ରମ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ
 ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମସ୍ମିନ୍ ଚୋକ୍ରମ

ଟୋପା, ବ୍ୟାଜିନି ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଡ଼ିନବସ୍ତ୍ର, ଧୂଆନ୍ତାପିପ୍ପୁ
 ବିକ୍ରୟରେ, ଏହି ଦୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ଅଧୁନିକ ଶୀତଳ
 ଗୋଡ଼ି ହିମେନ୍ଦ୍ର । ନିଜ ଗର୍ବ ଲେଖା (ଶରଣ ଗର୍ବ,
 ଉଦ୍ଧାର ଗର୍ବ, ଅଧିକ ଶର ଗର୍ବ) ଦୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ଶରଣାଗତ୍ୟ
 ଗ୍ରାହଣ ଲାଭ କରନ୍ତେ । ଶିକ୍ଷାଦି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି
 ଶରଣାଗତ୍ୟ ଗ୍ରାହଣ ଗୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ଶରଣାଗତ୍ୟ
 ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ନିଜ ଗୋଡ଼ି ।

ଧର୍ମକୁମାରୀ ଚଉଦି (୨୫୫ - ୨୯୨)

ଧର୍ମକୁମାରୀ ଚଉଦି ଗୋଡ଼ି ଧର୍ମକୁମାରୀ
 ଚଉଦି ଶରଣାଗତ୍ୟ-ଉପରେ ଅନେକ ଗ୍ରାହଣ ଉପରେ
 କରନ୍ତେ । କରନ୍ତା, ଗର୍ବ, ଲାଭ, ଦୋକ୍ତା ଅନେକ
 ଶରଣାଗତ୍ୟ ହିମ ଗୋଡ଼ି ବିକ୍ରୟ । ତିନି
 ନିଜ ଗୋଡ଼ି ଧର୍ମକୁମାରୀ ଚଉଦି ଶରଣାଗତ୍ୟ
 ଗୋଡ଼ି ଶରଣାଗତ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଦୋକ୍ତା ଧର୍ମକୁମାରୀ
 (୨୫୯୬), 'ଶରଣାଗତ୍ୟ' (୨୫୫୦), 'ବିକ୍ରୟ' (୨୫୨୦),
 'କରନ୍ତା' (୨୫୨୫), 'ଦୋକ୍ତା' (୨୫୩୦), 'ଧର୍ମକୁମାରୀ'
 (୨୫୨୫), 'ଶରଣାଗତ୍ୟ' (୨୫୫୯) ଶରଣାଗତ୍ୟ ।

'ଶରଣାଗତ୍ୟ' ଓ 'ବିକ୍ରୟ' ଦୋକ୍ତା ଧର୍ମକୁମାରୀ
 ଗୋଡ଼ି ଓ 'କରନ୍ତା' ଗୋଡ଼ି ଧର୍ମକୁମାରୀ ଚଉଦି ଶରଣାଗତ୍ୟ
 ଧର୍ମକୁମାରୀ ଦୋକ୍ତା ଧର୍ମକୁମାରୀ ଚଉଦି ଶରଣାଗତ୍ୟ
 ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ
 'ଶରଣାଗତ୍ୟ', 'ଦୋକ୍ତା', 'କରନ୍ତା' ଦୋକ୍ତା ଧର୍ମକୁମାରୀ
 ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ
 ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ ଧର୍ମକୁମାରୀ

ଆଧିକାରୀଙ୍କର ବାବଦେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଆବଦାନୀୟ
ରୁମ୍ ଡିଟେକ୍ସିଲ । କିନ୍ତୁ ଆର୍ଡି-ବିଧୁତି ମଧ୍ୟେ ଏକଥା
ଦେଖିବାର ବାବଦ ଧାବେ ନା କାହିଁକି-ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ କାଳେ
ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉପାଦାନିକ ବିଶେଷ ଧର୍ମେ ଧ୍ୟାନ
ଭାବେ ବାବଦିଲେ । ତାହା ଚିହ୍ନି ନାମରେକି ନାହିଁ, ବାବଦ-
ଧ୍ୟାନ, ବାବଦିନ-ବିଧାନ ଭାବେ ଆଧିକାରୀଙ୍କ ବିଶେଷ
ଭାବେ ଭାବେ ।